

عزت نفس، رضایتمندی و نگرش به دوام اثر دارو در افراد متقاضی انجام بوتاکس در کلینیک های منتخب شهر تهران

محمد صاحب الزمانی^۱، فرهاد ادهمی مقدم^۲، فیروزه دلاوران^۳

و بهاره زاهدپاشا^۴

تأکید بیش از حد بر زیبایی، باعث رشد روزافزون متقاضیان جراحی زیبایی در کشورهای مختلف شده است. این جراحی ها بیشتر برای از میان بردن ناخوشنودی افراد از ظاهر خود و در پاره ای از موارد جهت افزایش عزت نفس انجام می شود. هدف این پژوهش، بررسی میزان عزت نفس، رضایتمندی و نگرش به دوام اثر دارو در افراد متقاضی انجام بوتاکس در کلینیکهای منتخب شهر تهران بود. برای این منظور، طی یک پژوهش توصیفی - مقطعی به روش نمونه گیری در دسترس، ۲۴۰ متقاضی بوتاکس از نظر عزت نفس، رضایتمندی و نگرش نسبت به دوام دارو مورد ارزیابی قرار گرفتند. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد عزت نفس، رضایتمندی و نگرش نسبت به دوام اثر دارو، ارتباط معناداری را بین زنان و مردان نشان ندارد. نتایج، ارتباط معناداری را بین عزت نفس و رضایت مندی از تزریق بوتاکس و نگرش به دوام اثر دارو و رضایت مندی نشان می دهد. نتایج نشان می دهد که هر چه نگرش نسبت به دوام اثر دارو افزایش یابد، رضایتمندی و هر چه رضایتمندی افزایش یابد، عزت نفس افراد نیز افزایش می یابد. این پژوهش از رابطه عزت نفس و تقاضا و اقدام پزشکی برای زیبایی حمایت می کند.

واژه های کلیدی: عزت نفس، رضایت مندی، بوتاکس

مقدمه

جراحی زیبایی یکی از مسایل مهم در حوزه پزشکی فرهنگی و در زمره موضوعات مورد بررسی در جامعه شناسی بدن است. این جراحی ها بیشتر برای از میان بردن ناخوشنودی افراد از ظاهر خود و در پاره ای از موارد جهت افزایش عزت نفس انجام می شود (اسمیت، مکی، ۲۰۰۷). عزت نفس

۱. دپارتمان مدیریت، واحد علوم پزشکی تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. دپارتمان چشم، واحد علوم پزشکی تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسول) farhad.adhami@gmail.com

۳. دپارتمان پرستاری، واحد علوم پزشکی تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۴. دپارتمان پرستاری، واحد علوم پزشکی تهران دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

حرمت نفس) به منزله ی بیان تایید یا عدم تایید فرد، نسبت به خویشتن است و نشان می دهد که تا چه اندازه یک فرد خود را توانا، ارزنده و پر اهمیت می داند. بنابراین به منظور فهم بهتر رفتارهای فرد، شناخت ادراک یا عقیده ای که فرد در مورد خود دارد حائز اهمیت بسیار است (پاتل، کلخورست، ریچتر، ممل، ۲۰۱۴). عزت نفس میزان ارزشی است که فرد برای خود قائل است و در واقع قضاوت فرد در مورد ارزش اکتسابی خودش است. به عبارت دیگر عزت نفس درجه تقویت، تأیید و پذیرش و ارزشمندی است که شخص نسبت به خویشتن احساس می کند، این احساس ممکن است در مقایسه با دیگران و یا مستقل از آنان باشد. می توان گفت که هر چه خود واقعی شخص به خود ایده آتش نزدیکتر باشد عزت نفس او نیز بالاتر خواهد بود (محتشمی و همکاران، ۲۰۱۳). بنابراین عزت نفس یعنی احساس ارزشمندی که فرد نسبت به خود دارد. این حس از مجموع افکار، احساس ها، عواطف و تجربیات در طول زندگی ناشی می شود و تأثیر قابل توجه بر سلامت روان فرد و همچنین تعادل شخصیت او دارد. افرادی که دارای عزت نفس بالاتری هستند نسبت به افراد دارای عزت نفس پایین از کیفیت زندگی بالاتر و مطلوب تری برخوردار هستند (سهیلی زاد، یاحقی امجد، امینی، غلامعلی، ۲۰۱۶).

فشارهای هنجاری که از سوی جامعه به ویژه جوامع غربی، افراد بسیار نزدیک و رسانه ها به افراد به خصوص به زنان تحمیل می شود بر تصویر آنها از بدن خودشان تأثیر می گذارد و این تصویر نامطلوب، موجب اقدام به جراحی زیبایی می شود. به این ترتیب، اگر آنها از بدن خود احساس منفی نداشته باشند و از بدن و ظاهر خود راضی باشند، به احتمال کمتری دست به جراحی زیبایی می زنند (نغانی، مظلوم خراسانی، ورشوی، ۲۰۱۰).

بنابراین شناخت ویژگی های روان شناختی و شخصیتی متقاضیان جراحی زیبایی به کمک مقیاس های هنجاریابی شده می تواند در برنامه ریزیهای مختلف در جهت پیشگیری و درمان اختلالات روانی این بیماران کمک کند. با در نظر گرفتن اینکه بدن افراد از تجربه های اجتماعی، به خصوص از هنجارها و ارزشهای گروههایی که به آن تعلق دارند، تأثیر می پذیرد. یکی از جنبه های روان شناختی مورد بررسی در ارتباط با جراحی های زیبایی، تصویر منفی فرد از خود است. ویژگی اصلی آن، عبارت از اشتغال ذهنی فرد با نوعی نقص در ظاهر است که این نقص ممکن است خیالی باشد و یا با نوعی نابهنجاری جسمی جزئی مرتبط باشد و دلواپسی بیمار در مورد آن افراطی و عذاب آور است. دامنه تصویر ذهنی منفی و نگرانی از آن بسیار گسترده است و بیشتر، افراد جوان را درگیر می کند. بیشترین اشتغال ذهنی مربوط به پوست، مو، بینی، چشمها، دهان، لبها و

فک و چانه است، اما اشتغال ذهنی ممکن است به طور همزمان مربوط به چندین قسمت بدن باشد (بریتانی، ۲۰۱۴). تزریق بوتاکس یک روش درمانی بسیار عالی جهت داشتن لبخند دل انگیز است که این خود باعث ایجاد رضایت در فرد می‌شود که این به نوبه خود می‌تواند باعث افزایش اعتماد به نفس و پذیرش اجتماعی فرد شود. همچنین از آنجا که لبخند قوی ترین وسیله ارتباطی است که با آن انرژی مثبت افراد را به اطرافیان منتقل می‌کند این نوع جراحی‌ها افزایش پیدا کرده است. سود روانی غیرقابل انکار در جراحی زیبایی این است که باعث افزایش اعتماد به نفس در افراد می‌شود. بوتاکس جهت کاهش موقت ظهور چین و چروک و خطوط روی صورت و خط اخم استفاده می‌شود که توسط یک پزشک، به عضله بوجود آورنده چین و چروک تزریق می‌شود و به نحوی فلج عضله است که به طور موقت چین و چروک را از بین می‌برد (آرلانو، سستاری، او کامپو - کاندیانی، آزولای - ابوالافیا و همکاران، ۲۰۱۲).

روش

پژوهش فوق یک پژوهش توصیفی - مقطعی است. جامعه پژوهش در این مطالعه افراد مراجعه کننده، متقاضی تزریق بوتاکس به کلینیک های زیبایی شهر تهران در سال ۹۵ می‌باشد. تعداد نمونه با استفاده از فرمول کوکران با حجم جامعه نامحدود، ۲۸۰ نمونه تعیین گردید. با توجه به همگن بودن جامعه پژوهش، روش نمونه گیری، نمونه گیری در دسترس بود. در نهایت تعداد ۲۴۰ پرسشنامه با در نظر داشتن معیارهای حذف و پذیرش نمونه، مورد بررسی قرار گرفت. ابزار گردآوری داده ها در این پژوهش، شامل پرسشنامه ی عزت نفس روزنبرگ، پرسشنامه محقق ساخته، رضایتمندی و نگرش به دوام اثر دارو بود.

پرسشنامه ی عزت نفس روزنبرگ، دارای ۱۰ سوال است. پرسشنامه عزت نفس روزنبرگ در سال ۱۹۶۵ توسط روزنبرگ ارائه شد. هر گزاره ی این مقیاس، شامل یک مقیاس چهار گزینه ای (از کاملاً موافقم (۴) تا کاملاً مخالفم (۱)) نمره گذاری شده است. راسیتکاس و همکاران (۲۰۰۴)، ضریب الفای کرونباخ پرسشنامه روزنبرگ را برای دانشجویان آمریکائی (۰/۸۷)، کانادائی (۰/۸۶) و نیوزلندی (۰/۸۳) بدست آورد (رجبی، بهلول، ۲۰۰۸). محمدی ضرایب آلفای کرونباخ را ۰/۶۹ و ۰/۶۸ گزارش داد (محمدی، ۲۰۰۵). رجبی ضرایب همسانی درونی ماده ها در دانشجویان را (۰/۸۴) و ضرایب همبستگی بین ماده های مقیاس را از (۰/۵۶ تا ۰/۷۲) بدست آورد (رجبی، بهلول، ۲۰۰۸). در این پژوهش پایایی این پرسشنامه توسط آلفای کرونباخ (۰/۷۳) بدست آمده است.

پرسشنامه محقق ساخته، رضایتمندی دارای ۱۷ سوال است. سوالات با استفاده از طیف لیکرت از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۴)، نمره گذاری شده است. روایی این پرسشنامه از طریق روش اعتبار محتوا اندازه گیری شد و مورد تأیید اساتید قرار گرفت. پایایی آن نیز با استفاده از الفای کرونباخ (۸۷/۵) بدست آمد که مورد تایید می باشد.

پرسشنامه نگرش به دوام اثر دارو دارای ۱۹ سوال است و توسط پژوهشگر و با راهنمایی اساتید تنظیم شده و شامل سوالاتی نظیر تأثیر موقتی یا دائمی بودن بوتاکس، طول مدت اثر، حس فرد نسبت به چهره ی خود پس از تزریق و است. سوالات با استفاده از طیف لیکرت از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۴) سنجیده می شود. روایی این پرسشنامه از طریق روش اعتبار محتوا مورد تایید قرار گرفت. پایایی آن نیز با استفاده از الفای کرونباخ (۸۰/۸) بدست آمد که مورد تایید می باشد.

داده ها با استفاده از بیستمین ویرایش نرم افزار SPSS ۸ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها

یافته ها نشان داد که (۷۴٪/۲) از شرکت کنندگان را زنان و (۲۵٪/۸) را مردان تشکیل داده بودند. بیشترین درصد رده سنی افراد متقاضی بوتاکس ۴۰-۳۱ سال با (۳۲٪/۱) و کمترین درصد رده سنی ۸۰-۷۱ سال با (۲٪/۱)، اکثریت (۳۹٪/۲) دارای تحصیلات لیسانس و بیشتر آنها (۳۳٪/۸) دارای شغل دولتی بود. اکثریت پاسخ دهندگان (۴۲٪/۴) متأهل و اکثر پاسخ دهندگان (۴۳٪/۳)، تا ۲ دو فرزند داشتند. اکثریت (۶۸٪/۳) سابقه جراحی زیبایی نداشتند. (۱۲٪/۵) عمل جراحی بینی، (۱۱٪/۷) افتادگی پلک چشم، (۳٪/۸) جراحی سینه، (۰٪/۸) کاشت مو و در نهایت (۰٪/۴) عمل جراحی گونه انجام داده بودند. اکثریت پاسخ دهندگان (۵۵٪)، ۲-۱ بار تزریق انجام داده بودند. (۵۹٪/۶) سابقه جراحی بلفاروپلاستی فوقانی، رینوپلاستی یا عمل زیبایی صورت نداشتند که اکثریت را تشکیل می دادند. اکثر افراد متقاضی بوتاکس (۵۷٪/۹) ساکن شهرستان بودند. اکثریت شرکت کنندگان (۳۸٪/۳۳) معتقد بودند به میزان زیادی بعد از بوتاکس زیبا شده اند. مقدار معناداری (۰/۰۵) نشان می دهد که بین دو گروه زنان و مردان تفاوت معناداری از نظر احساس زیبایی بعد از تزریق وجود دارد. نتایج نشان می دهد که مردان بیش از زنان، معتقد بودند که بعد از تزریق بوتاکس زیباتر شده اند.

جدول ۱ توزیع فراوانی و نتایج آزمون تی، میزان عزت نفس، رضایتمندی و نگرش نسبت به دوام اثر دارو در افراد متقاضی بوتاکس در کلینیکهای منتخب شهر تهران را نشان می‌دهد. میزان عزت نفس افراد متقاضی انجام بوتاکس (۲/۶۷) در سطح بالایی بود. میانگین عزت نفس زنان با میانگین عزت نفس مردان تفاوت معنی داری نداشت ($P\text{-value}=0/397$). یافته ها بالا بودن میزان رضایت مندی افراد (۲/۷۶) نشان می‌دهد. تفاوت معناداری بین میزان رضایت در زنان و مردان مشاهده نشد ($P=0/582$). نگرش افراد متقاضی بوتاکس نسبت به دوام اثر دارو (۲/۴۹) در سطح بالایی بود. تفاوت معناداری از نظر نگرش نسبت به دوام اثر دارو بین زنان و مردان مشاهده نشد ($P=0/095$). (جدول ۱)

جدول ۱. توزیع فراوانی و نتایج آزمون تی، میزان عزت نفس، رضایتمندی و نگرش نسبت به دوام اثر دارو در افراد متقاضی بوتاکس در کلینیکهای منتخب شهر تهران

متغیر	M	Sd	t تک نمونه ای	p-value	t	p-value
میزان عزت نفس	۲/۶۷	۰/۲۷۸۳	-۱۸/۰۴۱	۰/۰۱	۰/۸۴۸	۰/۳۹۷
میزان رضایت مندی	۲/۶۷	۰/۵۱۳۴	-۷/۱۵۷	۰/۰۱	۰/۵۵۲	۰/۵۸۲
نگرش به دوام اثر دارو	۲/۴۹	۰/۳۹۷۹	-۱۹/۹۱۶	۰/۰۰۱	-۰/۶۹۰	۰/۰۹۵

نتایج همچنین نشان می‌دهد که از بین مشخصات دموگرافی، فقط سن با عزت نفس ارتباط معناداری دارد. ($t=3/255$, $p=0/001$) بقیه مشخصه های دموگرافی، ارتباط معناداری با عزت نفس ندارند. و از بین مشخصات دموگرافی، سه متغیر احساس زیبایی بعد از بوتاکس، سن و سابقه جراحی زیبایی ارتباط معنی داری با میزان رضایتمندی بعد از بوتاکس داشتند (جدول ۲). احساس زیبایی بعد از بوتاکس با ($t=14/041$) و مقدار معناداری ($P\text{-value}=0/001$)، مشخصه سن با ($t=2/410$) و سطح معناداری ($P\text{-value}=0/017$)، سابقه جراحی زیبایی با ($t=-2/389$) و مقدار معناداری ($P\text{-value}=0/03$) بود که نشان می‌دهد بین این سه مشخصه و رضایتمندی ارتباط معناداری وجود دارد. از بین متغیرهای دموگرافی، احساس زیبایی بعد از بوتاکس با ($t=10/273$) و ($P\text{-value}=0/001$)، سابقه عمل زیبایی با ($t=-4/117$) و ($P\text{-value}=0/001$)، سابقه رینوپلاستی با ($t=4/554$) و ($P\text{-value}=0/001$)، جنسیت با ($t=3/031$) و ($P\text{-value}=0/003$)، ارتباط معنی داری با نگرش نسبت به دوام اثر دارو داشتند (جدول ۲).

با توجه به سطح معناداری ($Pvalue=0/008$) بدست آمده، با اطمینان ۹۵٪ می توان گفت که بین عزت نفس و رضایت مندی از تزریق بوتاکس، ارتباط معناداری وجود دارد. همچنین شدت همبستگی بین دو متغیر عزت نفس و رضایت مندی ($+0/17$) است. رابطه این دو متغیر رابطه مستقیم می باشد، یعنی هر چه میزان رضایت مندی از بوتاکس افزایش یابد، میزان عزت نفس نیز افزایش می یابد. همچنین با توجه به سطح معناداری ($Pvalue=0/000$) بدست آمده، می توان گفت که بین نگرش به دوام اثر دارو و رضایت مندی ارتباط معناداری وجود دارد. همچنین شدت همبستگی بین دو متغیر ($+0/649$) است و رابطه این دو متغیر رابطه مستقیم می باشد (جدول ۳).

جدول ۲. نتایج بررسی تأثیر مشخصات دموگرافی بر عزت نفس، رضایتمندی و نگرش نسبت به دوام اثر دارو، در افراد متقاضی بوتاکس در کلینیکهای منتخب شهر تهران

ارتباط متغیرها	متغیر تأثیرگذار	β	t	p-value	R	R^2
مشخصات دموگرافیکی-عزت نفس	سن	۰/۲۰۶	۳/۲۵۵	۰/۰۰۱	۰/۲۰۶	۰/۰۴۳
مشخصات دموگرافیکی - رضایتمندی	احساس زیبایی بعد از بوتاکس	۰/۶۶۱	۰/۰۴۱	۰/۰۱	۰/۶۹۴	۰/۴۸۱
	سن	۰/۱۱۴	۱۴	۰/۰۱۷		
	سابقه جراحی زیبایی	-۰/۱۰۳	۲/۴۱۰	۰/۰۳۰		
			-۲/۳۸۹			
مشخصات دموگرافیکی - نگرش نسبت به دوام اثر دارو	احساس زیبایی بعد از بوتاکس	۰/۵۴۵	۱۰/۲۷۳	۰/۰۱	۰/۶۱۱	۰/۳۷۳
	سابقه جراحی زیبایی	-۰/۲۱۸	-۴/۱۱۷	۰/۰۱		
	سابقه رینوپلاستیک بلفاروپلاستی	۰/۲۴۰	۴/۵۵۴	۰/۰۱		
	جنسیت	۰/۱۶۱	۳/۰۳۱	۰/۰۰۳		

جدول ۳. نتایج بررسی ارتباط بین متغیرهای عزت نفس، رضایتمندی و نگرش نسبت به دوام اثر دارو در افراد متقاضی بوتاکس در کلینیکهای منتخب شهر تهران

رابطه متغیرها	r	p-value	ضریب تعیین	β
عزت نفس - رضایت مندی از بوتاکس	۰/۱۷۰	۰/۰۰۸	۰/۰۲۹	۰/۱۷۰
نگرش نسبت به دارو - رضایت مندی از بوتاکس	۰/۶۴۹	۰/۰۰۱	۰/۴۲۱	۰/۶۴۹

بحث و نتیجه گیری

جراحی زیبایی یکی از مسائل مهم در حوزه پزشکی فرهنگی و در زمره موضوعات مورد بررسی در جامعه شناسی بدن است. بررسی های محققان منجمله برزگر (۲۰۰۲) نشان داده است که ایران رتبه اول را از نظر تعداد جراحی های زیبایی انجام شده در جهان دارا می باشد. پرتسچاک و همکاران (۱۹۹۸)، همچنین قاله باندی و همکاران (۲۰۰۴) معتقدند این جراحی ها بیشتر برای از میان بردن ناخشنودی افراد از ظاهر خود و در پاره ای از موارد جهت افزایش عزت نفس انجام می شود (زمانی، فضیلت پور، ۲۰۱۳). نارضایتی از تصویر بدنی پیامدهایی چون اضطراب، افسردگی، انزوای اجتماعی، اختلالات روانی، تضعیف خود پنداره و عزت نفس را در پی دارد (برونل، ۱۹۹۱). یافته های این تحقیق نشان می دهد که زنان بیش از مردان متقاضی انجام بوتاکس بوده اند. در تحقیقی که کبودی و همکاران (۱۳۹۵) با عنوان نقش ابعاد تصویر بدنی، حمایت اجتماعی و اعتقادات مذهبی در پیش بینی انجام عمل زیبایی بوتاکس انجام داده بودند، بیشترین متقاضیان بوتاکس را زنان تشکیل می دادند (۸۶/۱٪) (کبودی، سلیمی، کاووسی، ابراهیمی و همکاران، ۲۰۱۷)، که با نتایج این تحقیق همخوانی دارد. در این زمینه سوامی و فارنهام (۲۰۰۸) اظهار می دارند که تفاوت جنسی در پذیرش اعمال زیبایی منعکس کننده فشار اجتماعی بیشتری است که زنان در خصوص کسب تصویر آرمانی تجربه می کنند. از سوی دیگر تغییر در ظاهر زنان از سوی جامعه ما از لحاظ فرهنگی قابل پذیرش تر از مردان می باشد (کبودی، سلیمی، کاووسی، ابراهیمی و همکاران، ۲۰۱۷).

از سوی دیگر نتایج این تحقیق نشان می دهد که اکثر متقاضیان بوتاکس دارای تحصیلات دانشگاهی بودند. کبودی و همکاران، تحصیلات بیشتر متقاضیان عمل بوتاکس را در سطح کارشناسی (۵۷/۷۳) بدست آوردند (کبودی، سلیمی، کاووسی، ابراهیمی و همکاران، ۲۰۱۷)، که با نتایج این تحقیق همخوانی دارد. این یافته ها نیز با نتایج مطالعه سوامی و همکاران (۲۰۰۹) نیز همخوانی دارد. وی بیان داشت که بین سطح تحصیلات و تصویر بد از بدن ارتباط مستقیم و قوی وجود دارد (کبودی، سلیمی، کاووسی، ابراهیمی و همکاران، ۲۰۱۷). در این زمینه سوامی و همکاران (۲۰۰۹) بیان می دارند که افراد تحصیل کرده احساس می کنند که باید با یک گروه از افراد خاص تعاملات اجتماعی برقرار کنند لذا حساسیت بیشتری نسبت به تصویر بدنی خود دارند و سعی در بهبود این تصویر بدنی از خود دارند (کبودی، سلیمی، کاووسی، ابراهیمی و همکاران، ۲۰۱۷).

از سوی دیگر نتایج مطالعه دهداری و همکاران (۲۰۱۵) قدری تأمل انگیز است. آنها مشاهده نمودند که بین تقاضا برای انجام اعمال زیبایی و سطح تحصیلات ارتباطی وجود ندارد (دهداری، خانی پور، خزیر، دهداری، ۲۰۱۵). نتایج بیانگر این می‌باشد که بیشترین رده سنی افراد متقاضی بوتاکس ۳۱-۴۰ سال بوده است که با نتایج کبودی و همکاران (۲۰۱۵) همخوانی ندارد. آنها بیشترین متقاضیان عمل بوتاکس را در رده سنی ۱۸ تا ۳۴ سال بدست آوردند. تحقیقات زمانی و فضیلت پور (۲۰۱۳) نشان می‌دهد که اکثر افرادی که عمل جراحی بینی انجام داده بودند فاقد درآمد بودند یا درآمد ماهیانه بین ۵۰۰ هزار تومان تا یک میلیون تومان درآمد داشتند (زمانی، فضیلت پور، ۲۰۱۳).

در حالی که نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که اکثریت افراد متقاضی بوتاکس بیش از ۲ میلیون درآمد داشتند که این عدم هم خوانی، را می‌توان به تورم سالانه و پائین آمدن ارزش پولی در طی این چندسال، در نظر گرفت. اکثر افراد سابقه جراحی زیبایی نداشتند و اکثراً ۱-۲ بار سابقه تزریق داشتند. نتایج پژوهش، بالا بودن میزان عزت نفس افراد متقاضی بوتاکس را نشان می‌دهد. بعضی پژوهشگران بر این باورند که قسمت عمده‌ای از عزت نفس افرادی که برای عمل جراحی زیبایی اقدام می‌کنند، به ظاهر بدنی آنها وابسته است و بنابراین برای افزایش عزت نفس خود به دنبال تغییر به وسیله جراحی می‌روند. در حالیکه پژوهشگرانی مانند سارور و همکاران (۱۹۹۸) اینگونه افراد را از نظر روانشناختی به طور کامل سالم می‌دانند که فقط برای بهتر کردن ظاهر خود انگیزه بالایی دارند (اسدی، صالحی، صدوقی، افخم ابراهیمی، ۲۰۱۳).

یافته‌های محققان نشان داده است که جراحی زیبایی تأثیری مثبت بر عزت نفس افراد دارد (زمانی، فضیلت پور، ۲۰۱۳). در این راستا نتایج محققانی مانند حسینی و همکاران (۱۳۸۶) نشان داده است که اشخاصی که از عزت نفس بیشتری برخوردار هستند در برابر مسائل زندگی و مشکلات، مقاومت بیشتری کرده و در نتیجه احتمال موفقیتشان بیشتر است. از سوی دیگر مرادی و همکاران عزت نفس را یکی از مهمترین پیش بینی کننده‌های شادمانی می‌دانند (شهباززادگان، فرمانبر، قنبری، عطرکاروشن و همکاران، ۲۰۱۰). نتایج بررسی زمانی و فضیلت پور (۲۰۱۳) که با عنوان تأثیر جراحی زیبایی بینی بر عزت نفس و تصویر منفی فرد از خود در شهرستان بندرعباس صورت گرفته نشان داده است که جراحی زیبایی تأثیری مثبت بر عزت نفس افراد داشته است. آنها میانگین عزت نفس در افرادی که جراحی زیبایی بینی انجام داده بودند را (۲۶/۰۶۶۷) پیش از آزمون و پس از آزمون در سطح بالا بدست آوردند.

اسدی و همکاران، میانگین عزت نفس زنان پیش و پس از جراحی زیبایی بینی (۹۱/۷) و (۹۱/۹) و در مردان (۹۲/۱) و (۹۲/۲) بدست آوردند (اسدی، صالحی، صدوقی، افخم ابراهیمی، ۲۰۱۳). نتایج، بالا بودن میزان رضایت مندی از تزریق بوتاکس را در بین متقاضیان نشان می‌دهد. این نتیجه، نشان دهنده تأثیر مثبتی است که افراد متقاضی بوتاکس بر تصویربندی خود، بعد از تزریق داشته‌اند. شاید بتوان گفت که تزریق بوتاکس توانسته، ناهنجاریهای بدفرمی را که در افراد موجب ناراحتی آنها می‌شده از بین ببرد. چرا که انجام عمل جراحی در افرادی که بدشکلی مختصری دارند، نشان داده شده است، حتی افراد با بدشکلی کوچک نیز از عمل جراحی سود می‌برند و پس از عمل جراحی احساس بهتری نسبت به خود دارند (اسدی، صالحی، صدوقی، افخم ابراهیمی، ۲۰۱۳).

در تحقیقی که دوریس هکسل و همکاران (۲۰۱۲) با عنوان ارزیابی کیفیت زندگی و رضایت بیماران با تزریق دوزهای مختلف بوتولینوم توکسین انجام دادند، نشان می‌دهد که بیماران رضایت خاطر خوب بعد از درمان به کل صورت نشان دادند (آرلانو، سستاری، او کامپو - کاندیانی، آزولای - ابوالافیا و همکاران، ۲۰۱۲). بررسی ارتباط بین عزت نفس و مشخصات دموگرافی نشان می‌دهد که فقط مشخصه سن بر عزت نفس تأثیرگذار است. نتایج تحقیقات شهباززادگان و همکاران (۱۳۸۸) که با عنوان "بررسی ارتباط بین عوامل اجتماعی، اقتصادی و عزت نفس سالمندان مقیم خانه سالمندان شهر رشت" انجام شد، نشان می‌دهد که سن و وضعیت اقتصادی افراد مقیم درخانه سالمندان، بیشترین تأثیر را بر عزت نفس و سطح کیفیت زندگی آنها داشته است، به طوریکه بین سن و میزان عزت نفس همبستگی منفی وجود دارد (شهباززادگان، فرمانبر، قنبری، عطرکاروشن و همکاران، ۲۰۱۰). مطالعات نوغانی و همکاران (۲۰۰۶) که با عنوان "مقایسه میزان عزت نفس بیماران زن و مرد مبتلا به سرطان" در بخشهای انکولوژی بیمارستانهای تهران انجام دادند نشان دادند که بین عزت نفس مردان با هیچ یک از متغیرهای فردی رابطه معناداری نداشته اما در مورد زنان رابطه تحت تکفل بودن ($P=0/005$) و داشتن فرد مراقبت کننده در منزل ($P=0/039$) با عزت نفس معنادار بوده است (نوغانی، منجمد، بهرانی، قدرتی جیلو، ۲۰۰۶).

در تحقیقی که اسدی و همکاران (۲۰۱۳) با عنوان، عزت نفس و نگرش به ظاهر بندی پیش و پس از عمل جراحی زیبایی بینی، انجام دادن نشان می‌دهد که جنسیت در تغییر میزان عزت نفس پیش و پس از جراحی زیبایی بینی معنادار نبود (اسدی، صالحی، صدوقی، افخم ابراهیمی، ۲۰۱۳). که با نتایج این تحقیق هم راستا نمی‌باشد. در مقاله ای که زمانی و فضیلت پور (۲۰۱۳) با عنوان تأثیر

جراحی زیبایی بینی بر عزت نفس و تصویرمنفی فرد از خود انجام دادند، مشاهده نمودند که جراحی زیبایی تأثیری مثبت بر عزت نفس افراد دارد. این یافته همسو با یافته های قبلی است که نشان داده اند بیماران تحت عمل جراحی زیبایی بینی، از نتایج بعد از جراحی رضایت دارند. به طوریکه محققان نشان دادند که بیشترین بهبود پس از جراحی زیبایی در مورد رضایت از ظاهر و اعتماد به نفس است (زمانی و فضیلت پور، ۲۰۱۳). نتایج بررسی ارتباط بین، مشخصه های دموگرافی با رضایتمندی و نگرش نسبت به دوام اثر دارو نشان می دهد که مشخصه احساس زیبایی بعد از بوتاکس، بیشترین رابطه را هم بر رضایتمندی و هم بر نگرش به دوام اثر دارو دارد، لذا استفاده از مواد تأثیرگذار مناسب و بادوام که بتواند تأثیر بیشتری بر زیبایی و پایداری اثر در افراد متقاضی بوتاکس، بعد از تزریق داشته باشد می تواند رضایت بیشتری برای افراد متقاضی بوتاکس به ارمغان آورد.

بررسی های پژوهش نشان می دهد که بین عزت نفس و رضایتمندی افراد متقاضی بوتاکس رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. هر چه میزان رضایت مندی از بوتاکس افزایش یابد، عزت نفس افراد نیز افزایش می یابد. رضائی و همکاران (۲۰۱۵) در تحقیق با عنوان پیش بینی سلامت روان براساس متغیرهای عزت نفس، رضایت از زندگی و امید در دانشجویان، مشاهده نمودند که بین عزت نفس و رضایت از زندگی با سطح معناداری (۰/۰۰۱)، ارتباط معناداری وجود دارد (رضایی، بیانی، شریعت نیا، ۲۰۱۵). بین نگرش نسبت به دوام اثر دارو و رضایتمندی نیز رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد، به طوری که نتایج نشان می دهد که نگرش نسبت به دوام اثر دارو حدود (۶۵٪) از تغییرات متغیر رضایتمندی را می تواند پیش بینی نماید. لذا برای افزایش رضایتمندی، ارائه اطلاعات مفید در رابطه با دارو و تأثیرات رضایت بخش آن به افراد متقاضی قبل از انجام بوتاکس می تواند موثر باشد.

References

- Arellano, I., Cestari, T., Ocampo-Candiani, J., Azulay-Abulafia, L., & et al. (2012). Preventing melasma recurrence: prescribing a maintenance regimen with an effective triple combination cream based on long-standing clinical severity. *J Eur Acad Dermatol venereal*; 26(5):611-618.
- Asadi, M, Salehi, M., Sadooghi, M., Afkham Ebrahimi, A. (2013). Self-esteem and Attitude Toward Body Appearance Before and After Cosmetic Rhinoplasty. *Iranian Journal of Psychiatry & Clinical Psychology*, 19 (1) :28-33. (Persian).
- Brittany, B. (2014). *School counseling and body image I combating eating disorders by addressing body image issues in schools, a capstone project submitted in partial fulfillment of the requirement*; winona state University.
- Brownell, K.D. (1991), Dieting and the search for the perfect body: Where physiology and culture collide. *Behavior Therapy*; 22(1): 1-12. doi.org/10.1016/S0005-7894(05)80239-4
- Dehdari, T., Khanipour, A., Khazir, Z., Dehdari, L. (2015). Predicting the intention to perform cosmetic Surgery on female college students based on the theory of reasoned action. *Journal of Military Caring Sciences. Faculty of nursing AJA University of Medical Science*, 1(2):109-115 (Persian).

- Kabodi, S., Salimi, E., Kavoussi, H., Ebrahimi, A. & et al. (2017). Role of Body Image, Social Support and Religious Beliefs in Predicting Botox Cosmetic Surgery. *J Mazandaran Univ Med Sci.* 26 (144) :219-229. (Persian).
- Mohtashami, J., Noghani, F., Madadi, A.A., Barzegar, A. & et al. (2013). *Individual and Social Psychology*, Shabnam Danesh Publication, 1, p.128. (Persian).
- Mohammadi, N. (2005). The preliminary study of validity and reliability of Rosenberg's self-esteem scale. *Journal of Iranian Psychologists*, 1(4), pp.55-62. (Persian).
- Mohammadi, N. (2005). Preliminary Study of the Reliability and Reliability of Rosenberg's Self-esteem Scale. *Iranian Psychoanalysis*, Year 1, No. 4, pp. 320-213.
- Noghani, M., Mazlum Khorasani, M., Varshoy, S. (2010). Social factors affecting women's cosmetic surgery. *Quarterly Journal of Women's Sociological and Psychological Studies*, 8(4), pp.75-101. (Persian).
- Noghani, M., Mazlum, K. M., Warsaw, S. (2010), Social factors affecting women's cosmetic surgery, Social Studies Publications, *Women's Psychology*, 8, No. 4, Winter, pp. 101-75.
- Noghani, F., Monjamed, Z., Bahrani, N., Ghodrati Jablo. V. (2006). The comparison of self-esteem between male and female cancer patients. *Hayat*. 12 (2) :33-41. (Persian).
- Patel, B., Kolkhorst, K., Richter, J., Mamel, J. (2014), extreme Esophageal spasm treated with Botulinum toxin. *JSM gastro enteral hepato*; 12(4): 1029.
- Rajabi, G. and Buhhlul, N. (2008). Assess the reliability and validity of the scale of self_esteem in First Year Students martyr Chamran University. *Educational and Psychological researches*, 3, pp.48-33. (Persian).
- Rajabi, G., Behlol, N. (2007). *Reliability and validity of Rosenberg Self-Esteem Scale in First-year Students of Shahid Chamran University*, *Educational and Psychological Researches*, Faculty of Education and Psychology, University of Isfahan, Third Year, Number 2, Successive No. 8.
- Rezaei, T., Bayani, A.A., Shariatnia, K. (2015). The prediction of mental health based on variables of Self-esteem, life satisfaction and hope among College students. *Iranian Journal of Health Education and Health Promotion*; 3(3): [242-252]. (Persian).
- Smith, E.R., MacKie, D.M. (2007). *Social psychology*. rd ed. Philadelphia, PA: Psychology Press. 2007
- Soheylizad, M., Yahaghi Amjad, E., Amini, D. and Gholamaltee, B., 2016. Relationship between self-esteem, resilience and quality of life in patients with type 2 diabetes in Hamadan in 2015. *Pajouhan scientific journal*, 15(1), pp.1-8. (Persian).
- Soheilzad, M. (2016). Relationship between self-esteem and resiliency with quality of life in patients with type 2 diabetes mellitus in Hamadan in 2015. *Journal of Haftan University of Medical Sciences*, Vol 15, Issue 1. (Persian), DOI: 10.21859/psj-15011
- Shahbaz zادةgan, B., Farmanbar, R., Ghanbari, A., Atrkar Roshan, Z. (2010). Investigation of the correlation between economical-social factors and self-esteem of elderly residents in Rasht nursing home. *Journal of holistic nursing midwifery*, Vol: 20 , Number 62; Page(s) 21. (Persian).
- Zamani, S.N., Fazilatpour, M. (2013). The effects of cosmetic surgery on patients' self-esteem and negative image of themselves. *Journal of Kerman University of Medical Sciences*, 20(5), pp.492-504. (Persian).

Journal of
Thought & Behavior in Clinical Psychology
Vol. 16 (No. 60), pp.91-101, 2021

Self-esteem, satisfaction and attitude towards the durability of drug effect in people applying for Botox

Sahib Al-Zamani, , Mohammad¹., Adhami Moghadam, Farahad², Delavaran, Firouze³., & Zahidpasha, Bahare⁴

Received: 2020/03/5

Accepted: 2021/08/29

Excessive emphasis on beauty has caused the growing number of applicants for cosmetic surgery in different countries. These surgeries are mostly done to eliminate people's dissatisfaction with their appearance and in some cases to increase self-esteem. The purpose of this research was to investigate the level of self-esteem, satisfaction and attitude towards the durability of drug effects in people applying for Botox in selected clinics in Tehran. For this purpose, during a cross-sectional descriptive research, 240 Botox applicants were selected by convenience sampling method and evaluated in terms of self-esteem, satisfaction and attitude towards the durability of the drug. The results of regression analysis showed that self-esteem, satisfaction and attitude towards the durability of drug effects do not show a significant relationship between men and women. The results show a significant relationship between self-esteem and satisfaction with botox injection and attitude towards the durability of the drug effect and satisfaction. The results show that the higher the attitude towards the durability of the drug effect, the higher the satisfaction, and the higher the satisfaction, the higher the self-esteem of the people. This research supports the relationship between self-esteem and demand and medical treatment for beauty.

Keywords: self-esteem, satisfaction, Botox

1 .Dept. of Management, Tehran Medical Sciences Unit, Islamic Azad University, Tehran, Iran

2 . Ophthalmology Dept., Tehran Medical Sciences Unit, Islamic Azad University, Tehran, Iran (corresponding author)
farhad.adhami@gmail.com

3 .Nursing Department, Tehran Medical Sciences Unit, Islamic Azad University, Tehran, Iran

4. Nursing Department, Tehran Medical Sciences Unit, Islamic Azad University, Tehran, Iran